

מה הרגישה? מה היו מניעיה?

אז נתנו לשאת נשק ולהשתמש בו, ולא רק להבריח אותו להסתירו. אולם האמצעים שעמדו לרשותנו ושיטותינו היו פרימיטיביים ביותר. לא יכולנו להרשות לעצמנו להתאמן בתח" מושת חיה. הכדורים היו מעטים ויקר רים. נהגנו להתאמן בחצרות מבודדות ונסתרות, או בתוך הבתים. למדנו כיצד לייבש כדורים לחים בחול חם, כיצד להחזיק באקדה ולכוונו, וכיצד להשתמש ברימוניידי.

חובותינו לאירגון נשארו בעינן. היינו נפגשים בתדירות הרגילה. לא יותר משניים או שלושה בכל פגישה, תמיד במקומות ציבוריים, ומעולם לא לזמן רב. איש מאיתנו לא ידע את שמותיהם האמיתיים של האחרים. היה זה אמצעי זהירות, שלמדנו להעריך אותו אחר־כך, כאשר חלק מהחברים נתפסו בשעת־פעולה. אינני רוצה להיזכר שמי יזכרתי, אבל אני חייבת לאמור כי החברים של הקבוצה שלנו היו משהו יוצא מן הכלל. הם היו נאמנים ואיתנים בכלא כפי שהיו מחוץ לכלא. אני צריכה גם להגיד שלא רק חברים שלנו היו ראויים לשבח.

הלוחמים וההמונים

למרות שרוב העם הפלסטיני בעזה לא היה מעורב באירגוני

פעם הוטל עלי ועל חברתי לבצע משימה כזו. חברתי היתה טיפוס רציני מאד, והחיללים במחסומים היו תמיד נטפלים אליה כמוחה. לי היתה יותר מורעות לאופנה, ולא עשיתי רושם כאילו אני מעורבת במשהו רציני. באחד המחסומים זה השתלם. חברתי נדרשה לצאת מהרכב ולהיכנס לאוהל, שאותו הכינו הציונים כדי לערוך חיפוש שים על גופן של נשים. אני לא התביישתי לצאת מהמכונית. למולנו, הכסף והמיכתבים היו אצלי. המיכתבים היו בפי, וכבר הייתי מוכנה לבלוע אותם, אילו היו מבקשים לברוק גם אותי, אך, למרבה המזל, הם הסתפקו בכדיקת חברתי.

כפי שכבר ציינתי, עוד לי אחי וחייפה עלי כאשר נעדרתי מהבית כדי לבצע את משימותיי. אולם הוא נהג עליידי הציונים, ופעילותי הוגבלה מאוד.

היה עלי למצוא תירוצים שונים, כדי לצאת מן הבית. היה זה קשה במיוחד, מאחר שהייתי הבת היחידה ומישפחתי הגנה עלי במיוחד, בייחוד אחרי נפילת אחי. אבל היה זה מצב זמני, שנמשך כמה חודשים בלבד. בינתיים הספקתי לסיים את בית־הספר התיכון, והתחלתי ללמוד במיכללה. המורה שלי היה בעבר חבר בחזית העממית, והיה ער לעובדת היותי פעילה באירגון. כאשר היה צורך בכך,

הפגנה עם דגל פלסטיני (עזה, 1969)

נתן לי רשות מיוחדת לצאת מהמייכ"ל. למה לא חובותי באירגון. לבשתי גם את הלבוש המסורתי של עזה — חצאית שחורה ארוכה וכיסורי־ראש — כך שיכולתי לכסות את פניי, ולא היתה סכנה שהאנשים יהיו אותי ויספרו על כך למישפחתי.

אימונים צבאיים

אחרי תקופה שבה מילאתי חובות מהסוג שתיארתי, דרשנו, חברתי ואני, לעבור אימונים למען המחלקה הצבאית. הישגים שלנו, עד לאותה תקופה, היו טובים, החברים שלנו הסדירו עבורנו אימונים, שיכשירו

במדיוה

העם

מול המירקה

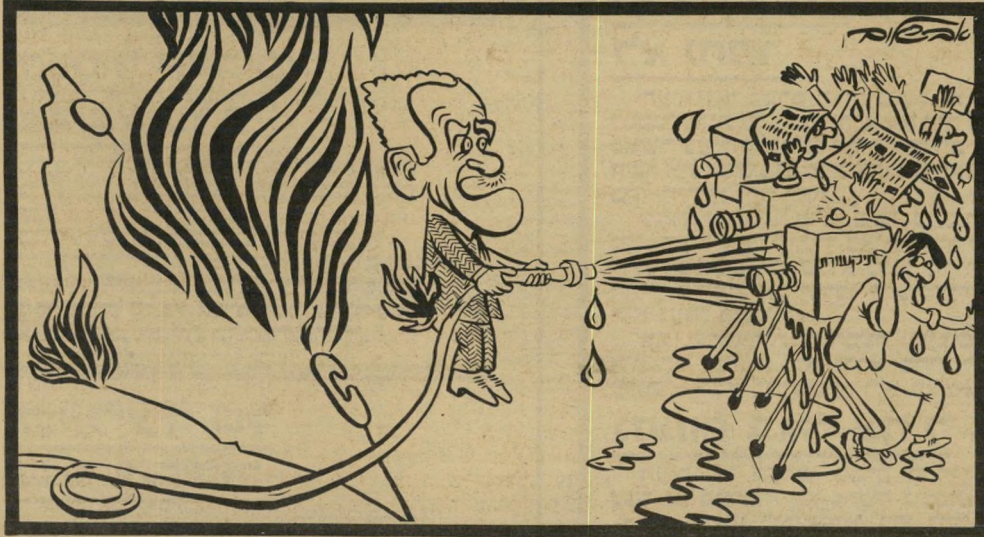
מאות מיליונים רואים מדי יום את דויד הפלישתי ואת גוליתת הישראלי

כאשר אוניה נפגעת בכרך, הפקודה הראשונה של הקברניט היא לערוך "הערכת נזקים". בתום שבועיים של ניסיונות כושלים לים לדכא את ההתקוממות בשטחים הכבושים, היתה ממשלת־ישראל רחוקה מעריכת ביקורת כזאת.

כמיסרד־החוק, שהוא גם מטה מיפ"לגת־העבודה, נערכה ביקורת חלקית. כי מן הגשירויות בחרבי העולם הגיעו קריאות אס־אראס. אין כוח בעולם המודרני המסוגל לעמוד מול הדיווח של הטלוויזיה.

עתיקה, והפלסטינים של 1948, שהם אזרחי־ישראל. לכאורה יש הברלים גדולים בין כל החלקים האלה. ההווייה של הפלסטינים במחנות־הפליטים בלבנון, בירדן ובסוריה שונה לגמרי מזו של תושבי השטחים הכבושים, החיים על אדמתם, בחברה מסודרת. יש הברל גדול בין האוכלוסייה הקבועה בערים כמו בית־לחם ועזה ובין הפליטים במחנות הסמוכים, דהיישה וג'באליה. תושבי הגדה המערבית רגילים להתייחס אל העזתיים כאל פלג מפגר ופרימיטיבי, ואילו תושבי רצועת־עזה מתייחסים אל אנשי־הגדה כאל אנשים מפונקים ורכיכים.

פער גדול עוד יותר קיים בין כל אלה ובין האזרחים הפלסטינים של ישראל. עצם החיים בשולי הדמוקרטיה הישראלית, הייצוג בכנסת, קיום מיפ"לגות חוקיות, החינוך במערכת הישראלי, ידיעת השפה העברית — כל אלה גרמו לגיבוש ציבור פלסטיני שונה באופיו בתוך ישראל עצמה. אולם במאה ה־20, אין דבר העומד

מכבה־האש הגיע!

כולו בחסדי ממשלת־ישראל, השולטת בקונגרס האמריקאי אף יותר מכפי שהיא שולטת בכנסת. מילה אחת מירושלים תביא לביטול, או לצמצום דראסטי, של סיוע זה.

השבוע תימרון מובארכ בין שני איי לוצים אלה. הוא הגיש לישראל מחאות חריפות מדי יום, אך לא החזיר עדיין את שגרירו מתל־אביב. אולם אם יימד שך המצב בשטחים הכבושים כפי שיש, הוא, או אם אף תחול הסלמה, לא יוכל איוון עדין זה להחזיק מעמד.

אלה הן רק תוצאות ראשונות. מלוא התוצאות מרחיקות־הלכת על כל מעריכות־החיים בישראל עצמה, ועל מעמד־היהודים בישראל בעולם, יתברר רק כרת בות הימים.

והמרי

חוק הכלים השלובים

במשך 24 שעות התאחדו כל 2.2 מיליון הפלסטינים בין הים והירדן

בקרוב העם הפלסטיני פועל חוק הכי לים השלובים. בתודעת הפלסטינים עצמם, נחלק עמם לשני חצאים כמעט־שווים: 2.2 מיליון מהווים את "הפלסטינים של הפנים", כלומר החיים בתוך הארץ, ובמיספר הזה מהווים את "הפלסטינים של החוץ", הפזורים בארצות־הערב ובתבי העולם.

"הפלסטינים של הפנים" מתחלקים גם הם לשני חלקים: "הפלסטינים של 1967", תושבי הגדה המערבית ורצו

בפני כוח־המחץ האדיר של התחושה הלאומית. 2.2 מיליון בלב אחד. השבוע פעל חוק הכלים השלובים, ואיחד את כל פלגי העם הפלסטיני. ההתקוממות שהתחילה בעזה — ולא במיקרה — פשטה אל הגדה המערבית. היא חצתה גם את הגבולות המימלאכותיים של ירושלים המזרחית המיטופחת, ושם נערכו כפעם הראשונה מהומות חמורות ביותר. עברו רק ימים מעטים, והמתחות עברה את הקו הירוק, ואחזה בכל חלקי הציבור הפלסטיני בישראל עצמה. גם העסקנים הערביים של מיפלגת־העבודה ומפ"ל, שאחיהם מתייחסים אליהם בזלזול, נגרפו עם הגל ולא יכלו לעמוד בפניו. הם הצטרפו.

ביום השני השבוע היו כל 2.2 מיליון הפלסטינים שבין הים־התיכון והירדן מאוחדים בתנועת־מרי אחת. מילחמת ישראל־פלסטיין, בת 100 השנים, שידעה כבר שלבים הרבה, לבשה צורה חדשה.

מי ימלא גבורות. מול התפתחות זו עמד המיסד הישראלי חסר־אונים ואובר־עצות. יצחק שמיר השמיע את מליצותיו היומיומיות ("אין כל חדש", "בכל דור ודור היו לנו צרות", "העיקר לא לפחד ולא ללקות במור־רוח"), ודוברי מיפ"לגת־העבודה החזיקו־החרו אחריו (חיים בר־לב: "להילחם בהתפרעויות כאילו אין בעיה מדינית", ולתפל כביעיה המדינית כאילו אין התפרעויות"). לאיש מהם לא היתה תשובה. איש מהם לא היה אף מסוגל לראות את השאלה כמות שהיא. אחר־כך הדליקו הכל נרות־הנוכה ושרו "מי ימלא גבורות ישראל" — מבלע לוחש בלעג המר הטמון במילים אלה על רקע המאורעות בשטחים הכבושים. זה הבטיח דם נוסף. הרבה דם.